

1S 16,1-7: Hospodin řekl Samuelovi: „Jak dlouho ještě budeš nad Saulem truchlit? Já jsem ho zavrhl, aby nad Izraelem nekraloval. Naplň svůj roh olejem a jdi, posílám tě k Jišajovi Betlémskému. Vyhlédl jsem si krále mezi jeho syny.“ Samuel se zdráhal: „Jak mohu jít? Saul o tom uslyší a zabije mě.“ Hospodin řekl: „Vezmeš s sebou jalovici a řekneš: ‚Přicházím obětovat Hospodinu.‘ Na obětní hod pozveš Jišaje a já ti dám vědět, co máš dělat. Pomazeš mi toho, o němž ti povím.“ Samuel vykonal, co řekl Hospodin. Když přišel do Betléma, vyděšení starší města mu spěchali vstříc s otázkou: „Přinášíš pokoj?“ Odvětil: „Pokoj. Přišel jsem obětovat Hospodinu. Posvěťte se a půjdete se mnou k obětnímu hodu.“ Pak posvětil Jišaje a jeho syny a pozval je k obětnímu hodu. Když se dostavili a on spatřil Elíaba, řekl si: „Jistě tu stojí před Hospodinem jeho pomazaný.“ Hospodin však Samuelovi řekl: „Nehleď na jeho vzhled ani na jeho vysokou postavu, neboť já jsem ho zamítl. Nejde o to, nač se dívá člověk. Člověk se dívá na to, co má před očima, Hospodin však hledí na srdce.“

Mt 7,12-16: Jak byste chtěli, aby lidé jednali s vámi, tak vy jednejte s nimi; v tom je celý Zákon, i Proroci. Vejděte těsnou branou; prostorná je brána a široká cesta, která vede do záhuby; a mnoho je těch, kdo tudy vcházejí. Těsná je brána a úzká cesta, která vede k životu, a málokdo ji nalézá. Střežte se lživých proroků, kteří k vám přicházejí v rouchu ovčím, ale uvnitř jsou draví vlci. Po jejich ovoci je poznáte. Což sklízíte z trní hrozný nebo z bodláčí fíky?

I. Jak se to zašmodrchalo

K nejoblíbenějším vyprávěním z první části Bible patří příběh, jak Boží lid mohl konečně opustit otroctví a jak se toho zprvu bál, ale zanedlouho byli za vodou – obrazně i doslova. To bylo radosti: z nejhorsího jsme venku, už jsme ani nedoufali, že se toho někdy dočkáme. Následovala cesta do zaslíbené země. To se to putuje, když mají všichni stejný cíl a společně k němu vyrazí. Většinou to přece bývá tak, že se na cíli lidi neshodnou a na společné cestě k němu už vůbec ne. Takhle zajedno

býváme jen občas a nakrátko: třeba když k nám vtrhnou cizí tanky nebo když se jich konečně můžeme zbavit.

Tamtén lid tenkrát do zaslíbené země skutečně dorazil. Jenže co a jak teď dál? To bylo horší. Každý dělal, co považoval za správné, ale na tom, co je správné a co není, se asi neshodli. A tak si přáli nějakou autoritu, která by to vždycky jasně rozhodla. Neboť Božího vedení si vážili, pokud jde o to, jak je provázel v minulosti, ale moc nerozuměli, co po nich chce teď. A říct si o radu pamětníkům? Jen si přečtete, co starší generace vyváděly a jaké dělaly psí kusy tenkrát při cestě pouští, takže je Bůh do zaslíbené země nakonec ani nechtěl pustit. Zkrátka: chceme někoho, kdo by to rozhodoval dnes, a ne včera.

Tak se ocitl na trůnu jejich první král, urostlý fešák jménem Saul. Ze začátku to šlo, byl to dobrý vládce, ale pak si začal přisvojovat pravomoci, které mu nenáležely. A lid? Lidu to bylo vcelku jedno. Když král přenechá lidu kořist, která byla zapovězená nebo vyhrazená Bohu, sklidí za to spíš obdiv než hněv: Dělán to pro naše lidi, hájil se, když mu to jistý Samuel přišel vytknout. Měl pravdu: dělal to pro naše lidi a ti s tím souhlasili. Dobré to však nebylo. Neboť dělat, co je dobré, a vyhovět tomu, co chtějí lidi, to je někdy totéž, ale někdy taky ne.

Ze začátku to šlo, pak už ne, a tak Bůh rozhodl, že se Saulem skončí. Samuel mu to jde vyřídit. Král Saul to neuslyší rád a i lid možná bude proti – ale vůle lidu není svatá a není ani vždy moudrá a jeho přízeň bývá vrtkavá. I Samuel sám pro Saula truchlí, ale Bůh už vybral za krále někoho jiného. Nenápadného kluka, který se kdesi na venkově stará o ovce. David se jmenuje. Samuel mu to jde říct: “Bůh tě, Davide, pověřil důležitým posláním.” Nikdo z těch, kdo tam stáli, netušili, jaké poslání by to mělo být. Samuel jim o tom nic neřekl.

II. Když zmlkne duch Boží

Kdysi dávno nás Bůh vedl skvěle, ale vyznáte se v tom dneska? Proto lidi zatoužili po nějakém vůdci, teď ho mají a on kraluje a dělá, co jim

(tedy některým z nich) na očích vidí, a patrně mu to stouplo do hlavy víc, než je zdrávo. Měli ho docela rádi, ale pak se cosi stalo a najednou z něj jde spíš strach – nám čtenářům vypravěč napoví, že od Saula odstoupil duch Hospodinův, to oni však nevědí: vidí jen, co teď vyvádí, a nestačí žasnout, dřív přece takový nebýval...

Od krále odstoupil duch Hospodinův. Nemusí se tedy na Boha tolik ohlížet, když je to tak, ale žádná výhra to není. Protože když vás neovlivňuje Boží duch, udělá to někdo jiný, a třeba ke zlému. Přesně to se tu stalo. Vypravěč poznamenává, že i ten zlý duch byl od Boha, čímž chtěl, domnívám se, říct, že žádné zlo není tak silné, že by se vymklo Boží moci. Všechno, co je stvořené a po čem můžeme sáhnout nebo se tomu i poddat, všechno to patří pod Boží moc. A proč to tedy Bůh včas nezastavil? Protože máme přece volnost a je na nás, co budeme dělat. Co teď dělal Saul, dobré nebylo. To se může stát. Horší je, že se tomu nebránil.

Kromě krále je tu i „obyčejný“ lid, který mívá rád, když panovníci říkají, co chceme slyšet, a cení si těch, kdo slíbí nejvíc. S duchem Hospodinovým to nemusí mít mnoho společného. Máme volnost a můžeme říkat a dělat, co chceme. Někdy je to, co děláme a říkáme, dobré a Bohu milé. Jindy to dobré není – to se může stát, horší ale je, když se tomu nebráníme. Král má podstatně větší odpovědnost než já, ale za to, jaký jsem já, vinu nenesu.

III. Jak to bylo dál

Bůh si ještě za vlády mizerného krále vybral někoho, komu dopřeje svého ducha, aby to do budoucna bylo lepší. Děj se potom všelijak zamotal a najednou je před bitvou. Obr jménem Goliáš se vysmívá Saulovi, vysmívá se lidu a vysmívá se i Bohu. Nikdo si na něj netroufá, jen pasáček ovcí David. Dostane za to vynadáno (že se nestará o ovce a obejduje tady na bojišti) – bodejť by mu nenadávali, když nevědí to o tom Božím duchu a když vědí jen to, co vidí.

Goliáše tenkrát David porazil (však to pak pořádně slavili), ale trablům tím zdaleka nebyl konec. Se Saulem už Boží duch nebyl (a Saul nebyl s ním), a tak se stalo, že místo Goliáše byl teď lidem nebezpečný jejich vlastní král. Šel z něj strach, řádil jak posedlý, zatímco David rozkvétal do role zachránce – ale nedokvete do ní. Za čas se zpronevří svému poslání i on, jeho rod to dopacká dost bídne a celé království zanedlouho vezme za své. I David je normální chybující člověk, ale i kdyby byl sebelepší, spasitelem tohoto světa být nemůže. To dokáže jen Bůh.

A přece je David důležitý: protože Bůh zachraňuje za pomoci lidí, se kterými je jeho moc. On je svět doopravdy v dobré Boží ruce. Mezi lidmi to chodívá úplně jinak, než jak to chce Hospodin, ale to není nic nového, to tak bylo vždycky, však je toho Bible plná. Ale dočtete se v ní i to, že není-li něco hned, neznamená to, že to nebude nikdy. My totiž soudíme podle toho, co vidíme, ale Hospodin ví víc. My vidíme všelijaké Sauly posedlé zlem, vidíme ohrožené ovce, vidíme hasnout ideály a tušíme bídne konce; a uprostřed té spouště, kterou vidíme a tušíme a předpovídáme, už raší něco nadějného a dobrého (kéž by nás to duch Boží naučil vnímat). Bůh nás pověřuje, ať se o to dobré a nadějně staráme. „Už jsme ani nedoufali, že se toho někdy dočkáme,“ říkali si už lidé mnoha generací, ale však víte: co je pro člověka nemožné, Bůh uskutečnit dovede.

Požehnání:

Dejme si poradit od krále Davida (v jeho lepších dobách):

Bud' rozhodný, bud' udatného srdce a svou naději slož v Hospodina!

Kéž vám takto vložená a nasměrovaná naděje prozáří život: aby strasti byly lehčí, láska pevnější a radost opravdovější.

Milost Pána Ježíše Krista, láska Boží a přítomnost Ducha svatého ať jsou se všemi vámi. Amen.